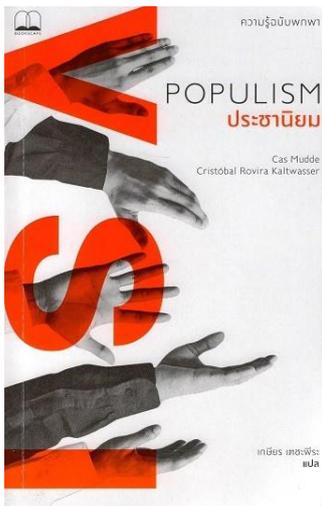

วารสารความเป็นธรรมทางสังคมและความเหลื่อมล้ำ

ปริทัศน์หนังสือ - ประชานิยม: ความรู้ฉบับพกพา

ผู้เขียน: เกษียร เตชะพีระ

ปีที่พิมพ์: 2561

ISBN: 9786169306801

จำนวนหน้า: 240 หน้า

กรกช วงศ์สำราญ^{ก1}

Korakot Wongsamran^ก

^{ก1}หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคมสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^กMaster of Arts Program in Human and Social Development Chulalongkorn University

“ประชานิยม” คำศัพท์ที่หลายคนมักคุ้นหูเป็นอย่างดีแต่อาจยังไม่เข้าใจบริบทและความหมายได้อย่างถ่องแท้ถึงแนวคิดในเชิงวิชาการและปรากฏการณ์ทางสังคมที่บ่งบอกถึงนิยามของประชานิยม แนวทางการศึกษานิยามของประชานิยมโดยเชื่อมโยงกับลัทธิอุดมการณ์ทางการเมืองรวมถึงเชื่อมโยงกับแนวคิดของกลุ่มนักคิด นักปรัชญาทางการเมือง โดยเนื้อหาในหนังสือส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่ปรากฏการณ์ทางการเมืองแบบประชานิยมของทวีปอเมริกา ลาตินอเมริกาและยุโรป อีกทั้งยังได้อธิบายบริบททางการเมืองของอเมริกา ลาตินอเมริกา และยุโรปที่เหมือนเป็นแม่แบบความคิดที่ส่งผลกระทบต่อนักการเมืองประชานิยมทั่วโลก ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจและสามารถจินตนาการภาพบริบททางการเมืองในเนื้อหาของแต่ละบทโดยมีการ

¹Corresponding author, E-mail address: pettejobzhn@live.com

ยกตัวอย่างที่ค่อนข้างมีความชัดเจน ผู้อ่านสามารถไปค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมได้ หนังสือเล่มนี้ยังมีการนำเสนอ คำศัพท์ทางการเมืองที่หลายคนอาจไม่เคยเห็นผ่านตาทำให้เข้าใจเนื้อหาของแต่ละบทได้ง่ายขึ้น อย่างไม่ได้กล่าวไปในข้างต้นว่าหนังสือเล่มนี้อธิบายถึงปรากฏการณ์ทางการเมืองในรูปแบบของประชานิยมในแต่ละประเทศแต่ละบทของหนังสือเล่มนี้เน้นในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนทั่วไปกับกลุ่มชนชั้นนำ ในหนังสือเล่มนี้ได้กล่าวถึงประเภทของชนชั้นนำทางการเมืองในหลายมุมมอง ไม่ว่าจะเป็นมุมมองในมิติทางสังคมและวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว หรือแม้แต่กลุ่มนายทุนนักธุรกิจหัวประชานิยมที่เข้ามาในรูปแบบของการจัดตั้งพรรคการเมือง

หนังสือเล่มนี้ยังครอบคลุมไปถึงเรื่องเพศสภาพระหว่างชายกับหญิงในบทบาททางการเมือง กลุ่มชาติพันธุ์พื้นเมืองที่เข้ามา มีบทบาททางการเมืองรูปแบบประชานิยมในบางประเทศโดยทิ้งท้ายให้ผู้อ่านได้ตั้งคำถามเกี่ยวกับผู้นำประชานิยมโดยยกตัวอย่างของพรรคการเมืองหรือผู้นำแบบประชานิยมมาอธิบายได้อย่างชัดเจน นำเสนอทั้งผลบวกและผลลบของประชานิยมที่มีต่อการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตย รวมไปถึงการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างประชานิยมกับประชาธิปไตยรวมไปถึงความสำเร็จและความล้มเหลวของการเมืองแบบประชานิยม

หนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับปรากฏการณ์การเมืองแบบประชานิยมโดยสะท้อนผ่านการเมืองในประเทศที่พัฒนาแล้วในกลุ่มประเทศแถบอเมริกา ลาตินอเมริกา และยุโรป รวมไปถึงบางประเทศที่ใช้นโยบายประชานิยมเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนประเทศโดยยึดหลักอุดมการณ์บริบทและทางการเมืองทั้งในแง่มุมมองของฝั่งประชาชนและกลุ่มชนชั้นนำทางการเมือง ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมที่เป็นชนวนให้เกิดการเมืองแบบประชานิยม ดังนั้นหนังสือเล่มนี้จึงเหมาะกับผู้ที่สนใจศึกษา นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาเกี่ยวข้องกับวิชารัฐศาสตร์ โดยสามารถนำความรู้ที่ได้จากหนังสือเล่มนี้ไปเปรียบเทียบกับปรากฏการณ์ทางการเมืองประชานิยมได้ทั่วโลก

หนังสือเล่มนี้ได้อธิบายตั้งแต่ความหมายและปรากฏการณ์ทางการเมืองแบบประชานิยม ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรวมไปถึงความสำเร็จและความล้มเหลวของประชานิยม ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจได้ผ่านการยกตัวอย่างเปรียบเทียบที่นำเสนออย่างครอบคลุมประเด็น หนังสือเล่มนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 บท ดังนี้

บทที่ 1 ประชานิยมคืออะไร ?

ผู้เขียนได้ให้ความหมายของประชานิยมให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น นำเสนอแนวคิดในเชิงวิชาการและปรากฏการณ์ทางสังคมโดยเชื่อมโยงกับลัทธิและอุดมการณ์ทางการเมือง ในบทนี้ผู้เขียนยกตัวอย่างปรากฏการณ์ทางการเมืองได้อย่างชัดเจนโดยมุ่งเน้นไปที่การเมืองในแถบยุโรปและลาตินอเมริกา ตัวอย่างในบทที่น่าสนใจคือ กลุ่มชนชั้นนำทางการเมืองและการแบ่งกลุ่มทางชาติพันธุ์ นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอข้อวิพากษ์ของรูสโซ (นักปรัชญาการเมืองชาวฝรั่งเศส) ต่อการปกครองแบบ Representative Government ด้าน

มีดีของประชาานิยมที่อาจนำไปสู่การสนับสนุนอำนาจนิยมโดยเชื่อมโยงกับแนวคิดทำให้เห็นภาพปรากฏการณ์ประชาานิยมในระดับมวลชน

บทที่ 2 ประชาานิยมรอบโลก

บทนี้ผู้เขียนอธิบายอิทธิพลและบริบททางการเมืองของฝั่งอเมริกา ลาตินอเมริกาและยุโรป นำเสนอภาพรวมของกลุ่มชนชั้นนำกับประชาชนและยกตัวอย่างการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจโดยที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจบริบทการเมืองของแต่ละประเทศในแถบอเมริกาและยุโรปได้ ยังคงเน้นการนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคม ความเคลื่อนไหวทางการเมืองของประเทศต่างๆ ซึ่งไม่เพียงแต่จะสะท้อนบริบทการเมืองแต่ยังสะท้อนถึงวัฒนธรรมของประเทศนั้นด้วย ทั้งระบบชนชั้นและอุดมการณ์ทางการเมืองที่นำมาสู่ประชาานิยมในหลายประเทศทั่วโลก

บทที่ 3 ประชาานิยมกับการขับเคลื่อน

อธิบายการขับเคลื่อนของขบวนการทางสังคม และการนำแบบส่วนตัวบุคคล นำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนผู้บริสุทธ์กับชนชั้นนำที่ทุจริตทั้งในรูปแบบการนำส่วนบุคคลและขบวนการทางสังคมต่างๆ ซึ่งผู้เขียนได้กล่าวถึงข้อดีและข้อด้อยของการขับเคลื่อนในรูปแบบต่างๆ ความสัมพันธ์ของพรรคการเมืองกับประชาานิยม อีกทั้งตอนท้ายยังตั้งคำถามในข้อสรุปว่าการขับเคลื่อนสังคมแบบประชาานิยมมีความสำเร็จมากหรือน้อยเพียงใด

บทที่ 4 ผู้นำประชาานิยม

บทนี้เน้นอธิบายเกี่ยวกับผู้นำประชาานิยมโดยกล่าวถึงบทบาทของเพศสภาพชายหญิงกับการเมืองแบบประชาานิยมโดยยกตัวอย่างผู้นำประชาานิยมหลายประเทศ เนื้อหาของบทนี้มีความน่าสนใจตรงที่มีความเชื่อมโยงกับเนื้อหาบทที่ผ่านมาในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับกลุ่มชนชั้น แนวคิดเพศสภาพหญิงที่ขึ้นมาเป็นชนชั้นนำทางการเมือง นายทุนหรือนักธุรกิจที่เข้ามา มีบทบาทและทรงอิทธิพลต่อประชาานิยมโดยอาศัยความร่ำรวยของตนเองเข้ามาเป็นจุดขายและดึงดูดความเป็นประชาานิยมจากประชาชน กลุ่มชาติพันธุ์กับประชาานิยมและการขับเคลื่อนประชาชนชาวพื้นเมือง การเข้ามาพัวพันกับการเมืองของนักประชาานิยมบางท่านไม่ว่าจะเป็นฐานะทางสังคมหรือความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว ในบทนี้นำเสนอแง่มุมของเพศสภาพกับสถาบันการเมืองได้เป็นอย่างดี ผู้เขียนไม่ได้สรุปความข้างเดียวเสมอไปว่าผู้นำประชาานิยมเพศหญิงจะสามารถบริหารงานได้ประสบความสำเร็จได้มากหรือน้อยไปกว่าเพศชายโดยผู้เขียนเสนอว่าประเด็นนี้ต้องขึ้นอยู่กับสภาพทางสังคมของแต่ละประเทศ อาจตีความได้ว่าหัวข้อผู้นำประชาานิยมในรูปแบบต่างๆ จะประสบความสำเร็จได้นั้นคงต้องขึ้นอยู่กับการสร้างภาพลักษณ์ของชนชั้นนำทางการเมือง

บทที่ 5 ประชาณียัมกับประชาธิปไตย

บทนี้เน้นอธิบายการตีความความสัมพันธ์ระหว่างประชาณียัมกับประชาธิปไตย นักประชาณียัมอ้างอิงหลักอำนาจอธิปไตยของประชาชนเพื่อมาวิจารณ์บรรดาสถาบันอิสระทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นตุลาการและสื่ออธิบายถึงผลดีและผลเสียของประชาณียัมกับประชาธิปไตย ถึงแม้ว่าประชาณียัมจะทำหน้าที่เป็นปากเสียงให้กับประชาชนก็ตาม แต่ก็ยังมีประชาณียัมที่อาจโจมตีคนกลุ่มน้อยโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มคนพื้นเมืองได้เช่นกันบทนี้ยังกล่าวถึงหัวข้อประชาณียัมกับกระบวนการลบล้างประชาธิปไตยขยายความไปถึงผลกระทบของพลังประชาณียัมต่อระบอบการเมืองแบบอื่นและกระบวนการเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตย และผลของประชาณียัมต่ออำนาจนิยมและผลกระทบของประชาณียัมต่อกระบวนการการเปลี่ยนแปลงประชาธิปไตย

บทที่ 6 มูลเหตุการตอบสนอง

บทนี้ผู้เขียนเน้นอธิบายความสำเร็จและความล้มเหลวของประชาณียัมโดยนำปัจจัยอุปสงค์และอุปทานของการเมืองมาพิจารณาว่าปัจจัยใดมีความสำเร็จและความล้มเหลวของประชาณียัมรวมถึงการวิเคราะห์บริบททางการเมืองและเศรษฐกิจที่อาจมีทั้งการขัดขวางและเอื้ออำนวยต่อประชาณียัม พฤติกรรมทางการเมืองเช่นการทุจริตคอร์รัปชันที่อาจนำไปสู่ประชาณียัมแบบถาวร การตอบสนองและท่าทีของประชาชนต่อพรรคการเมืองและรัฐบาลเชื่อมโยงประชาณียัมกับสื่อที่ขับเคลื่อนการเมือง เนื้อหาในบทสุดท้ายนี้ยังคงเน้นนำเสนอเชื่อมโยงกับลัทธิอุดมการณ์ทางการเมือง กลุ่มชาติพันธุ์ ชนพื้นเมือง เพื่ออธิบายวัฒนธรรมการเมืองที่ส่งผลต่อศักยภาพของประชาณียัม

หนังสือเล่มนี้เชื่อว่าจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายและเรียนรู้ปรากฏการณ์ทางการเมืองประชาณียัมของประเทศพัฒนาในแถบตะวันตกหนังสือเล่มนี้ได้สะท้อนคุณค่าทั้งมิติทางการเมือง สังคม และวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับระบอบประชาธิปไตยและประชาณียัมได้หลายประการดังนี้

1. สร้างความเข้าใจต่อการศึกษาความหมายของประชาณียัม เนื้อหาส่วนใหญ่ในหนังสือจะยกตัวอย่างบริบทการเมืองและการเคลื่อนไหวทางสังคมของประเทศในแถบตะวันตกเพื่อให้ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจกับประชาณียัมผ่านประเด็นทางการเมืองที่มีความน่าสนใจ
2. หนังสือเล่มนี้สะท้อนให้เห็นถึงมิติทางการเมือง สังคม และวัฒนธรรมที่ควบคู่มากับประชาณียัม โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นชาติพันธุ์ระหว่างประชาชนและกลุ่มชนชั้นนำ
3. หนังสือเล่มนี้มักตั้งคำถามให้ผู้อ่านได้ขวนคิดและหาคำตอบอยู่เสมอว่าประชาณียัมนั้นมีเสถียรภาพในประชาธิปไตยจริงหรือไม่ หรือมีปัจจัยใดหรือไม่ที่ทำให้ประชาณียัมประสบความสำเร็จและล้มเหลว หนังสือเล่มนี้จึงเหมาะแก่การนำไปค้นคว้าและขยายความปรากฏการณ์ทางการเมืองในรูปแบบของประชาณียัมว่ามีผลดีหรือผลเสียต่อประชาธิปไตยอย่างไร
4. การเน้นศึกษาบริบททางการเมืองของประเทศต่างๆ ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจสถานการณ์การเมืองในอดีตที่ผ่านมาของประเทศไทยได้เป็นอย่างดีเพราะในหนังสือเล่มนี้ก็มีกรยกตัวอย่างนักการเมือง

ไทยที่เกี่ยวข้องกับประชาานิยมเช่นเดียวกัน จึงเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาปรากฏการณ์การเมืองไทยผ่านมุมมองของประชาานิยม

หนังสือประชาานิยมจึงเป็นหนังสือที่มีคุณค่าต่อผู้ที่สนใจศึกษาประเด็นทางรัฐศาสตร์และการเมืองผ่านปรากฏการณ์ทางการเมืองประชาานิยมผ่านตัวบุคคลและขบวนการเคลื่อนไหวซึ่งไม่เพียงแต่จะศึกษาไว้เป็นความรู้เท่านั้นแต่ยังสามารถสะท้อนปรากฏการณ์ทางการเมืองโลกในปัจจุบันว่าประชาานิยมในระบอบประชาธิปไตยนั้นมีเสถียรภาพจริงหรือไม่ และปัจจัยอะไรที่นำไปสู่ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของประชาานิยม